

Varhaiskasvatusyksikkö pk Kasööri - pph Keskinen

# Perhepäivähoito Keskinen toimintasuunnitelma 2017-2018

Helsinki



# Sisältö

<b>Toimintavuosi 2017-2018</b>	3
<b>Toimintakulttuuri</b>	4
Oppiva yhteisö toimintakulttuurin ytimenä	5
Leikkiin ja vuorovaikutukseen kannustava yhteisö	6
Osallisuus, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo	7
Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus	8
Hyvinvointi, turvallisuus ja kestävä elämäntapa	9
<b>Oppimisen alueet</b>	10
<b>Leikki ja monipuoliset työtavat</b>	11
Leikki ja leikin merkitys	12
<b>Toiminnan arviointi ja kehittäminen</b>	13
Toiminnan arviointi ja kehittäminen perhepäivähoidossa	14
<b>Yhteistyö ja viestintä</b>	15
Yhteistyö, osallistuminen ja viestintä perhepäivähoidossa	16
<b>Lapsen varhaiskasvatuksen aloittaminen</b>	17

# Toimintavuosi 2017-2018

Varhaiskasvatusyksikkö pk Kasööri - pph Keskiseen kuuluvat päiväkoti Kasööri ja Keskisen varhaiskasvatusalueen perhepäivähoito. Päiväkoti Kasööri sijaitsee Itä-Pasilassa, ryhmäperhepäiväkoti Kummeli Hermannissa ja alueen kotona hoitavat perhepäivähoitajat sekä kolmiperhehoitaja ympäri Keskistä varhaiskasvatusaluetta: Käpylässä, Kumpulassa, Hermannissa, Alppiharjussa sekä Itä- ja Länsi-Pasilassa.

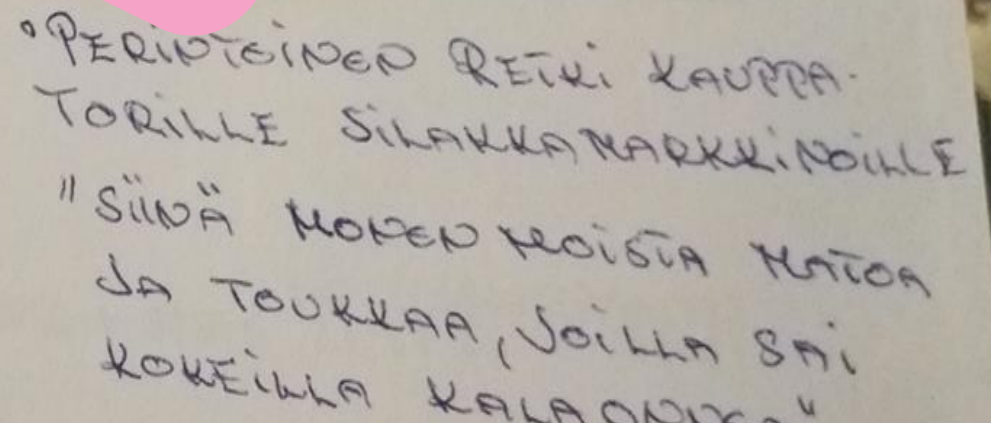
Toimintavuonna 2017-2018 perhepäivähoito ja päiväkoti tekevät molemmat omat erilliset toimintasuunnitelmansa. Lisäksi perhepäivähoitajat ja ryhmäperhepäiväkoti Kummeli kirjaavat yhdessä perheiden kanssa jokainen omaa ryhmäänsä koskevan toimintasuunnitelman.

# Toimintakulttuuri

Toimintakulttuuri on historiallisesti ja kulttuurisesti muotoutunut tapa toimia, joka muovautuu yhteisön vuorovaikutuksessa.

Varhaiskasvatustyön tavoitteita tukeva toimintakulttuuri luo suotuisat olosuhteet lasten kehitykselle, oppimiselle, osallisuudelle, turvallisuudelle, hyvinvoinnille sekä kestäväälle elämäntavalle

Helsinki

A photograph of a handwritten note on a clipboard. The note is written in Finnish and describes a field trip to a market. The text is: "PERIPTIINEN RETKI KAUPPA-TORILLE SILAKKAMARKKINOILLE" and "SIINÄ MOKEM MOISTA KATON JA TOUKKAA, JOILLA SAI KOKKEILLA KALAOIKKA".

° PERIPTIINEN RETKI KAUPPA-TORILLE SILAKKAMARKKINOILLE  
"SIINÄ MOKEM MOISTA KATON JA TOUKKAA, JOILLA SAI KOKKEILLA KALAOIKKA"

# Oppiva yhteisö toimintakulttuurin ytimenä

Lapsi havainnoi ympäristöään aktiivisesti ja oppii koko ajan ja kaikissa tilanteissa. Tämä haastaa hoitajan tiedostamaan oman roolinsa kasvattajana ja esimerkkinä. Toisaalta sensitiivinen ammatillinen hoitaja mahdollistaa myönteisen ilmapiirin syntymisen.

Perhepäivähoidossa pidämme tärkeänä, että luomme turvallisen, sallivan ja myönteisen ilmapiirin, joka tukee lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista. Annamme lapselle paljon myönteistä palautetta, jotta jokainen lapsi kokisi olevansa arvokas ja tärkeä. Hoitajat kannustavat lasta kertomaan ajatuksiaan ja toiveitaan. Pienessä ryhmässä on turvallista harjoitella myös pettymyksiä ja erehtyminen on sallittua. Hoitaja auttaa lasta selviämään pettymyksen tunteesta ja kannustaa kokeiluun ja yrittämiseen. Lapsen itsetunnon kehittymistä tuetaan sallivan ilmapiirin lisäksi yhdessä tekemällä ja osallistamalla. Jokainen lapsi pääsee mukaan toiminnan suunnitteluun esimerkiksi valitsemalla haluamansa leikin, retkikohteen tai yhdessä luettavan kirjan.

Perhepäivähoidossa lapset ja alueen hoitajat järjestävät yhteisiä tapaamisia mm. leikkipuistoissa ja rppk Kummelissa sekä alueen yhteisissä juhlissa ja erilaisissa tapahtumissa. Sovittuja yhteisiä tapaamisia syksyllä 2017:

- 15.9.2017 Syksyn satoa -juhla Kummelissa
- 2.11.2017 pph:n Kaamosjuhla Kummelissa
- 5.12. Suomi 100 vuotta -juhla Kummelissa

Kevään aikana järjestetään lisää yhteisiä juhlia ja tapahtumia, kuten laskiaisrieha, vappunaamiaiset ja perinteiset perhepäivähoidon Olympialaiset Eläintarhan kentällä.

Perhepäivähoitajat suunnittelevat, kehittävät ja arvioivat toimintaansa säännöllisesti noin kuukausittain järjestettävissä työilloissa ja kaksi kertaa vuodessa pidettävissä kehittämispäivissä. Lisäksi kotona hoitavat hoitajat tapaavat esimiestään vähintään kaksi kertaa vuodessa hoitajan kotona. Rppk Kummelissa arviointia tehdään työilloissa, vanhempainilloissa ja tiimikehityskeskusteluissa kaksi kertaa vuodessa.

# Leikkiin ja vuorovaikutukseen kannustava yhteisö

Perhepäivähoidossa toiminta rakentuu leikin ympärille. Pieni ryhmä luo hyvän ja turvallisen leikkiyhteisön, jossa jokaiselle lapselle jää tilaa toteuttaa itseään. Jokainen lapsi pääsee päivittäin osallistumaan leikkiin yhdessä ryhmän toisten lasten sekä hoitajan kanssa. Hoitaja tarjoaa lapsen leikille tarkoituksenmukaisen ympäristön ja leikkivälineet sekä riittävän ajan ja leikkirauhan.

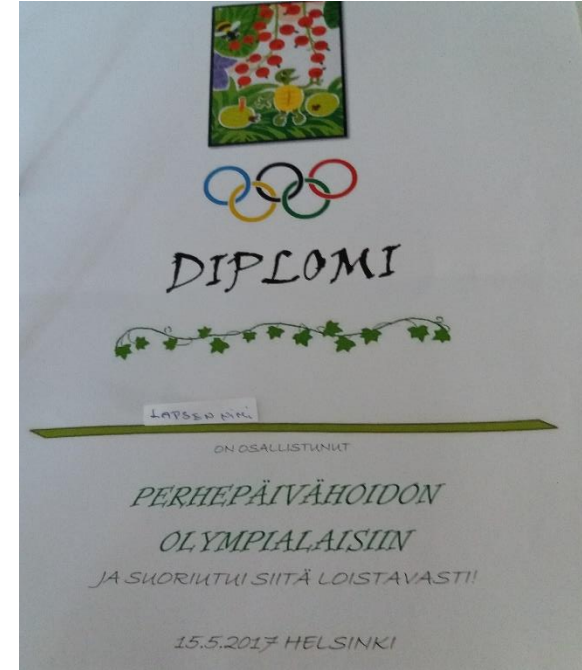
Pienessä perhepäivähoitoryhmässä lapsi voi turvallisesti heittäytyä mielikuvituksen virtaan ja kokeilla luovuuden ja kekseliäisyyden rajoja. Tuttu hoitaja luo leikin kautta lapselle tilaisuuden ilmaista itseään ja omia tunteitaan sekä samalla harjoitella toisten lasten huomioon ottamista. Hoitajan tuella käsitellään myös pettymyksiä ja erilaisia ristiriitatilanteita.

Perhepäivähoidossa lapselle tarjotaan mahdollisuus leikkiä oman pienryhmän lisäksi myös muiden ikätovereiden kanssa. Hoitajat tapaavat säännöllisesti toisiaan leikkipuistoissa ja retkillä. Myös varahoitopaikka Kummelissa lapset pääsevät leikkimään toisten lasten kanssa hieman erilaisessa leikkiympäristössä sekä toisenlaisia tiloja ja välineitä hyödyntäen. Näiden erilaisten pienryhmien avulla lapsi pääsee säännöllisesti kokeilemaan leikki- ja vuorovaikutustaitojaan hieman suuremmissakin ryhmissä.

# Osallisuus, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo



Lapsi nähdään  
ja kuullaan,  
lapsi pääsee  
vaikuttamaan



Jokainen lapsi  
on arvokas  
omana  
itsenään

Myönteinen ja  
kannustava  
vuorovaikutus

# Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

## Kieli

- \* kirjat, kansansadut, riimit, lorut, laulut, perinneleikit, draama
- \* S2-lastentarhanopettajan tuki

## Lapsi

Lapselta tulevat ajatukset, ideat, kysymykset, mielenkiinnon kohteet toiminnan lähtökohtana

## Yhteistyö perheen kanssa

- \* Perheen mahdollisuus halutessaan jakaa kulttuuriperinnettään ryhmässä
- \* Tarvittaessa tulkki mukana keskusteluissa

## Oppimisympäristö ja toimintakulttuuri

- \* Lapsen ympäristössä samaistumiskohteita
- \* Vuorovaikutusilmapiiri salliva ja turvallinen
- \* Hyödynnetään Helsingin mahdollisuuksia, Kulttuuritalo Caisa, Annantalo, kirjastot

## Tapahtumat ja juhlat

- \* YK:n päivä, Kalevalan päivä, kalenterivuodan juhlat,



# Hyvinvointi, turvallisuus ja kestävä elämäntapa

Lapsen kokonaisvaltainen hyvinvointi on toimintamme lähtökohta. Fyysisen ja psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämistä tuemme perhepäivähoidossa mm. monipuolisella ravitsevalla ruualla, säännöllisellä ja monipuolisella liikkumisella sisä- ja ulkotiloissa, arkiliikuntaa hyödyntämällä mm. kävellen lähialueen retkille ja lähipuistoihin sekä varaamalla lapsille päivittäin mahdollisuuden rentoutumiseen ja lepoon. Siirtymätilanteissa sisätiloista ulos/ulkoa sisälle, lepo hetkeltä pukeutumaan, toiminnasta ruokailuun siirryttäessä ennakoimme ja kiinnitämme huomiota rauhalliseen ja kiireettömään toimintaan. Näin toteutuu myös turvallisuus sekä psyykkisessä että fyysisessä mielessä.

Kiusaamiseen, syrjintään ja muuhun epäasialliseen kohteluun puutummme perhepäivähoidossa välittömästi. Lapsien kanssa käymme teemaa läpi keskustellen, kirjojen kautta tai draaman keinoin.

Perhepäivähoidossa lapsen psyykkistä ja fyysistä turvallisuutta luovat myös tuttu hoitaja sekä perheen että lapsen etukäteen tiedossa olevat varahoitojärjestelyt. Hoitaja käy lapsiryhmän kanssa tutustumassa lasten varahoitopaikkaan etukäteen. Halutessaan myös perhe voi käydä yhdessä tutustumassa varahoitopaikkaan.

Perhepäivähoidossa tutun hoitajan lisäksi pieni ryhmä ja kiireetön arki lisäävät lapsen hyvinvointia ja turvallisuuden tunnetta. Retkillä ja ulkoiltaessa huolehditaan turvallisuudesta ennakoinnilla, turvaliivejä käyttämällä ja liikennesääntöjä noudattamalla ja niitä säännöllisesti kertaamalla. Jokaisella perhepäivähoitajalla on turvallisuus- ja pelastussuunnitelma, jota päivitetään säännöllisesti.

Perhepäivähoidossa opitaan kestävä elämäntapaa ja ympäristöystävällistä asennetta mm. jätteiden lajittelun ja kierrätyksen kautta.

# Oppimisen alueet

- Leikki
- Musiikki
- Kuvallinen ilmaisu
- Sadutus, kerronta
- Taide, draama, esitykset
- Liikunta, tanssi, kehollinen ilmaisu

- Äänteet, tavut ja rytmi
- Kirjaimet
- Eri kielet
- Sadut
- Lorut, riimit ja laulut
- Sanoittaminen, mallintaminen
- Vuorovaikutuksellinen leikki



- Mediakasvatus ja monilukutaito
- Juhlat ja juhlapyhät
- Yhteiset pph:n juhlat ja tapahtumat
- Äitien- ja isänpäivät
- Joulun- ja kevätjuhlat
- Perinneleikit
- Eettinen ajattelu

- Matemaattinen ajattelu
- Kestävä kehitys
- Koko Helsinki oppimisympäristönä
- Yhdessä ihmettely ja oivaltaminen
- Leikki

- Liikkuminen, ulkoilu
- Retket
- Monipuolinen ja terveellinen ruoka
- Itsestä huolehtimisen taidot
- Leikki

# Leikki ja monipuoliset työtavat

Leikkiin kannustavassa toimintakulttuurissa tunnustetaan leikin merkitys lapsen hyvinvoinnille ja oppimiselle. Henkilöstö tunnistaa leikkiä rajoittavia tekijöitä ja kehittää leikkiä edistäviä toimintatapoja ja oppimisympäristöjä. Lapsilla ja henkilöstöllä on mahdollisuus kokea yhdessä tekemisen ja leikin iloa.

Helsinki



# Leikki ja leikin merkitys

Perhepäivähoidossa lapsen päivä on täynnä leikkiä! Usein leikitään yhdessä, mutta jokaisella lapsella on halutessaan mahdollisuus myös omaan leikkiin. Hoitaja on mukana leikissä ja huolehtii siitä, että kaikki pääsevät mukaan leikkiin, jokaisen lapsen osallisuus toteutuu ja leikit sujuvat. Näin myös ristiriitatilanteet huomataan ja niitä voidaan yhdessä hoitajan avulla ratkaista.

Perhepäivähoidossa tuetaan lapsen terveen itsetunnon kehitystä. Leikissä lapsi pääsee harjoittelemaan monenlaisia taitoja ilman epäonnistumisen pelkoa. Leikissä syntyneitä erimielisyyksiä ja ristiriitoja yhdessä hoitajan kanssa käsittelemällä lapset pääsevät harjoittelemaan toisten huomioon ottamista ja suvaitsevaisuutta sekä saavat työkaluja konfliktien selvittämiseen. Hoitajan läsnäolo leikissä tukee lasten turvallisen vuorovaikutuksen ja myönteisen ilmapiirin syntymistä. Se myös antaa hoitajalle mahdollisuuden havainnoida lasta, lasten leikkiä ja tarvittaessa tuoda leikkiin uusia teemoja ja elementtejä.

Perhepäivähoidossa lapsi harjoittelee ja oppii uusia taitoja leikin kautta. Lapsen tapa havainnoida, vastaanottaa ja käsitellä tietoa pohjautuu hänen aikaisempiin kokemuksiinsa ja kiinnostuksen kohteisiin. Hoitaja tuntee ryhmänsä lapset sekä lasten vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet. Tietoa hyödyntämällä hoitaja tukee uuden oppimista leikin avulla ja leikissä. Lapsella on käytettävissä tarkoituksenmukaisia leluja ja välineitä sekä leikin mahdollistavat tilat. Leikkitiloina toimivat hoitajan koti, Kummelin tilat, lähiympäristö leikkipuistoinen sekä koko Helsinki. Hyvä, salliva ilmapiiri, turvallinen hoitaja sekä huumori ja leikillisuus luovat perhepäivähoidossa pohjan lapsen leikille.

Leikkiä dokumentoidaan muuan muassa kertomalla päivittäin vanhemmille lapsen leikeistä, sen sisällöstä ja leikkikavereista. Lapsen leikkiä dokumentoidaan myös valokuvoin, videoklipein ja kasvun kansioissa. Tarvittaessa leikkiä dokumentoidaan kirjaamalla muistiin havaintoja.

# Toiminnan arviointi ja kehittäminen

Pedagogisen toiminnan arvioinnin tarkoitus on varhaiskasvatuksen kehittäminen sekä lasten kehityksen ja oppimisen edellytysten parantaminen. Toiminnan arvioinnin on oltava systemaattista ja säännöllistä, ja sitä pitää tehdä niin toimipiste- kuin ryhmätasollakin. Arvioinnin tulee perustua dokumentoituihin tosiasioihin ja arviointia tulee tehdä suhteessa varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteisiin sekä toimipisteen toimintasuunnitelmaan.

# Toiminnan arviointi ja kehittäminen perhepäivähoidossa

Perhepäivähoidossa arvioidaan ja kehitetään toimintaa säännöllisesti yhdessä sovituilla tavoilla.

**Toimintavuonna 2017-2018 kehittämiskohteeksi on valittu lasten osallistaminen.** Hoitaja vahvistaa lapsen osallisuutta kuuntelemalla lasta ja keskustelemalla lapsen kanssa. Hoitaja saa arvokasta tietoa lapsen vahvuuksista ja mielenkiinnon kohteista havainnoimalla lasta. Havainnoinnin, vanhempien kanssa käytyjen keskustelujen sekä esimerkiksi valokuvien ja videoinnin avulla saatua tietoa hoitaja hyödyntää ryhmän toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa. Lapsen osallisuutta hoitaja arvioi kirjaamalla viikoittain jokaisen lapsen osallisuuden yhdessä suunnitellulle valmiille pohjalle. Lapsen osallisuus voi toteutua siten, että lapsi valitsee mieleisen, itseä kiinnostavan retkikohteen, yhteisleikin, yhdessä luettavan kirjan, yhdessä toteutettavan toiminnan.

Hoitaja dokumentoi toimintaa kirjattujen vasukeskustelujen, valokuvien, videoiden ja kasvun kansioiden avulla. Dokumentoitua tietoa hoitaja hyödyntää oman työn arvioinnissa käydessään 1-2 kertaa vuodessa vasukeskusteluja perheiden kanssa sekä käydessään kaksi kertaa vuodessa keskustelua esimiehen kanssa. Lisäksi toimintaa arvioidaan ja kehitetään perhepäivähoidon työilloissa noin kuukausittain sekä kaksi kertaa vuodessa pidettävillä kehittämispäivillä. Perhepäivähoitajan työn kannalta merkittävin toiminnan arvioija on hoidossa oleva lapsi. Lapselta saatu palaute on hoitajalle arvokas ja tärkeä arvioinnin ja kehittämisen työkalu.

Perheillä on mahdollisuus antaa palautetta suoraan hoitajalle ja perhepäivähoidon esimiehelle. Yksi palautekanava on myös vuosittain järjestettävä asiakaskysely...

# Yhteistyö ja viestintä

Yhteistyöllä tuetaan lapsen varhaiskasvatuksen järjestämistä siten, että jokainen lapsi saa oman kehityksensä ja tarpeidensa mukaista kasvatusta, opetusta ja hoitoa. Vastuu yhteistyön toteutumisesta ja suunnitelmallisuudesta on varhaiskasvatuksen järjestäjillä. He vastaavat myös siitä, että yhteistyötä toteutetaan monialaisesti.

# Yhteistyö, osallistuminen ja viestintä

Perhepäivähoidossa tehdään hyvin tiivistä yhteistyötä perheen kanssa. Hoitaja tapaa vanhempia/hoitajia päivittäin, aamulla lasta hoitoon tuotaessa ja iltapäivällä hoidosta haettaessa. Päivittäisissä tapaamisissa vaihdetaan tärkeimmät lasta koskevat kuulumiset ja päivitetään lähiajan tapahtumia ja aikatauluja.

Suurin osa yhteistyöstä tapahtuu päivittäisissä tuonti- ja hakutilanteissa. Tämän lisäksi jokaisen perheen kanssa tehdään yhteistyössä lapsen varhaiskasvatussuunnitelma. Uutena yhteistyön välineenä on ryhmän toimintasuunnitelma, johon jokainen lapsi ja perhe pääsee osallistumaan. Toimintasuunnitelma kiertää perheissä luettavana ja kommentoitavana. Sen jälkeen hoitaja kirjaa siihen toimintaan liittyvät keskeiset teemat ja toimintatavat. Hoitaja ja esimies käyvät yhdessä toimintasuunnitelman rungon läpi. Yhteistyössä perheiden kanssa syntyneen toimintasuunnitelman pohjalta on rakentunut Keskisen varhaiskasvatusalueen perhepäivähoidon toimintasuunnitelma. Alueen perhepäivähoidon toimintasuunnitelmassa tuodaan esille perhepäivähoitoryhmän ja ryhmäperhepäiväkodin toimintaperiaatteita.

Yhteistyötä perheen kanssa tehdään myös erilaisissa tapahtumissa ja juhlissa. Syksyn 2017 aikana on perhepäivähoidon lapset koonneet lähikirjastoon näyttelyn, johon perhe ja lapselle tärkeät henkilöt on kutsuttu. Hoitajat järjestävät yksin tai yhdessä toisen hoitajan kanssa joulu- ja kevätjuhlia. Myös ryhmäperhepäiväkoti Kummelissa järjestetään yhteisiä joulu- ja kevätjuhlia sekä kaksi kertaa vuodessa pidettävä vanhempainilta.

Perhepäivähoidossa viestintä tapahtuu pääasiassa suoraan hoitajalta perheille joko keskustellen, kirjeinä tai sähköpostina. Muutamia kertoja vuodessa perhepäivähoidon asiakkaita tiedotetaan perhepäivähoidon esimieheltä tulleilla sähköpostikirjeillä.

Perhepäivähoidossa yhteistyökumppaneina toimivat perheiden lisäksi alueen muu perhepäivähoito, lähipäiväkodit, leikkipuistot, neuvola, seurakunta ja kaupungin kulttuuripalvelujen tarjoajat. Säännöllistä yhteistyötä teemme alueen kiertävän erityislastentarhanopettajan ja suomi toisena kielenä – lastentarhanopettajan kanssa.



# Lapsen varhaiskasvatuksen aloittaminen

Saadessaan tiedon perhepäivähoitopaikasta, perhe saa myös hoitajan tai ryhmäperhepäiväkodin yhteystiedot. Tämän jälkeen perhe sopii yhdessä hoitajan kanssa tutustumisesta ja hoidon aloittamisesta. Koemme tärkeänä varata riittävästi aikaa tutustumiselle ja yhteiselle keskustelulle hoidon alkuvaiheessa. Perhe käy aloituskeskustelun yhdessä hoitajan kanssa. Siinä vanhemmille tarjoutuu tilaisuus kertoa lapsesta, lapsen vahvuuksista ja mielenkiinnon kohteista sekä muista tärkeiksi kokemista asioista. Aloituskeskustelun lisäksi ns. pehmeä lasku mahdollistaa lapselle ja perheelle tilaisuuden tutustua perhepäivähoidon arkeen ja rutiineihin.

Perhepäivähoitaja käy lapsen varhaiskasvatuskeskustelun syksyn aikana. Keskusteluun valmistaudutaan ennakkoon perheelle jaettavalla lomakkeella ja aikaa keskusteluun varataan puolesta tunnista tuntiin. Tarvittaessa käytetään tulkkia, jolloin aikaa varataan tunti. Keskustelussa sovitut asiat kirjataan lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan, jonka vanhemmat allekirjoittavat. Arviointikeskustelu käydään keväällä tai tarvittaessa aiemmin.